

Sens dubte el sentit originari de 'habilitat subtil o astuta' és més freqüent i és ja el que veiem amb grafia *engyn* o *engyn* en les *VidesR* (186r1, 186r2 en quatre passatges), «no hac tanta de sobtlesa ne de *enginy* com d'abans havia», Lluïl (*Merav.*, Ag. I, 239); «Diu Tuïli, que hom deu metre sa intenció en coses que ell sie covinent segons sa talla; car si ell és feble de son cors e à bon *enginy* e viva memòria no deu pas seguir cavalleria, mas studi de letra e de clerecia», en les *Sentències Morals* teofràstiques del S. xv (*CoDoACA* XIII, 240); «lo qual per la sua gran saviesa e alt *enginy* havia servit per lonc temps l'art de cavalleria ab grandíssima honor», «gloriejava's ell e los seus que açò era stat més obra divinal que humanal, e Tirant hagué benigne *anginy*»; si bé també *mal enginy* en el mateix JoMartorell: «lo molt alt e poderós Sr. Rey de Anglaterra tenia camp segur a aquells qui venien a sa pròspera cort sens engan e mal *enginy*», «la virtut no porta ab sí dolor, com les coses són ben fetes, sens mal *enginy* ne mal obrar, però la fi de les coses sdevenidores és remesa a la fortuna», JoMartorell (Ag. I, 13; II, 98; I, 197; II, 114).

Amb valor semblant al del mall. *ginyar* trobem *aginyar* a les altres illes: «li agafava sa mania de que no estava bo --- van passar anys i més anys: ell creient-se malalt --- sa dona, llevant-li des cap tal pensament i, perquè no ho valia, l'*ajinyava* a tornar an es jornal», Camps Merc. (*Folkl. Men.* II, 12); «ja era tard quan acabaren de sopar i, per paga, plovia, i l'amo *aginyà* as capellà perquè es quedessin a dormir a la casa», JnCastelló (*Rond. Eiv.*, 84), «as cap d'una miqueta vengué En Pere, que duia ses mules a beure, i l'*aginyà* perquè li portàs sa baldraqueta», id. (en Villangómez, *Lli. d'Eiv.*, 219).

Enginyer [1575, OPou: «lo *enginyer*: architectus», *TbPu.*, p. 3]; *enginyeria* [Lab. 1839]; *enginyar-se* [Lab. 1839 «discórrer, industriar-se, proporcionar-se medis per aconseguir alguna cosa o per comoditat pròpia»]; *DOrt* 1917, encara només refl.; Fontserè al marge hi afegeix 'projectar'; ús en el qual, en efecte, és usual en el Princ.; amb el sentit de 'projectar o fer treball preliminar d'enginyeria', i aplicat a les obres públiques, ho he sentit sovint en comarques al N. de Bna.: «ja hi ha carretera *enginyada* per Taialà, Domeny etc. cap a Biert, Falgons i St. Miquel de Campmajor» (Biert, 1964) i ho recordo de quan el meu oncle era contractista de carreteres en el Gironès i Baix Empordà entorn de 1914. *Enginya*; *enginyador*; *enginyament*.

CPT.: *Malgeni*; *malgeniat*. *Malginy*. *Gingimànigues*, *fer ~*, b-emp. < *giny*s i *mànigues*, car això mateix es diu *fer mans* i *mànigues* en l'ús comú de la llengua.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *geniada*, *geniat*, *genió*, *geniós*, *geniüt*, *genial*, *genialitat*, *genial* m., *congenial*, *congeniar*, *giny*, *gin*, *ginyós* (veg. infra), *ginc*, *enginy*, *ginyar*, *ginyar-se* per, *ginyador*, *ginyós*, *enginy* (veg. supra), *aginyar*, *enginyer*, *enginyeria*, *enginyar-se*, *enginyar*, *enginya*, *enginyador*, *enginyament*, *malgeni*, *malgeniat*, *malginy*, *gingimàni-*

gues.

Geniculació; *geniculat*, V. *genoll*

GENIO-, forma prefixada del gr. γένειον 'mentó'.

Genió, *geniós*, *gènit*, V. *geni* *Genital*, *genitiu*, *gènitio*-, *genitor*, *genitori*, *genitura*, V. *gendre* *Geniüt*, V. *geni*

GENIVA, del ll. GINGĪVA id., tornat primer *genyiva*, i després modificat per un fenomen de dissimilació que, en maneres diverses, afecta la forma que presenta aquest mot en bastants llenguatges romànics. □ 1.ª *doc.*: *ginniva* S. XIV, *geniva* S. XV.

La grafia *ginniva* del *Tresor de pobres* (S. XIV) citada pel *DAG*, deu significar *gñiva* o sigui *ginyiva*, que és el resultat fonètic que en principi hauríem d'esperar del grup llatí NG davant I. *Genyiva* en Aversó (§ 572.30), però *genives* *Voc. Cat. Al.* 1502, § 275. El mot es pronuncia avui encara *žnyiva* amb *ŋ* a Mallorca entre «la gent sense lletres» (*BDLC* IV, 282); en general ha predominat *geniva* [*Flos de Medicina*, S. XV, *AlcM*, forma de la major part del nostre domini lingüístic, fins a Eivissa, PzCabr.] amb dissimilació de palatals; no és estrany que, en aquest cas, la dissimilada hagi estat la segona consonant i en síl·laba tònica: 1.ª, perquè era difícil tota dissimilació d'una *g^e* inicial i ben fàcil la despalatalització d'una *-ny-*; 2.ª, perquè generalment es diu *les genives* (*unes genives*) amb article plural i per tant en una gran majoria de casos la *g-* del nostre mot estava encara reforçada pel fet d'anar recolzada en consonant. Tanmateix la *ŋ* s'ha conservat fins avui, no sols a Mallorca, sinó (segons les dades d'*AlcM*) a tot Cerdanya, Baridà, CpTarr. i terres de l'Ebre.

D'altra banda diuen *lez anyibes* amb *ŋ* en una part del Pallars (Àreu i Tor de Vall Ferrera, 1932-3) forma que coincideix perfectament amb la de l'aranès *anyibes* o *anyibes* (tornat *anyèyes* a la part de la vall on *iy* esdevé *iyéy*). En aquestes formes hi ha hagut, en canvi, dissimilació de la inicial, que ha quedat eliminada (probablement ja quan el mot sonava encara *yeny-*: el so de *y-* s'emmuideix fàcilment); cosa semblant en el tarragonès *anyívos* (*BDC* VI, 43) i *yibes* a la Vall de Barravés (*BDC* VI, 27); a la Vall de Cardós, i a Farra de Pallars tenim *anygibes* (Estaon *enygibes*, 1934), amb *-ngi-* conservat; anàlogament tenim, fora del domini català: bearn. *anhibe* (Lespy-R.), reto-rom. *angiva*, *ungiva*, en bona part dels Grisons (Baixa Engadina i Val Müstair, grafiat *andschiva*, Sutselva *undschiva*, i *g-* conservada a la resta del territori, *Dicziunari Rum.-Grischun*),⁴ port. d'Algarve *engiva*, picard *encif* (*REW*, 3765). En fi també hi ha un tractament irregular de la *g* interna en el fr. *gencive*; cf. *les ginxives* que cita *AlcM* d'un text medical de 1404 publicat per *AIEC* v, 562.

Aquest conjunt imposa admetre que per tot arreu aquests fets anòmals són deguts a dissimilació, i segurament estan poc justificades les rebuscades expli-